

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

«Μια φορά κι έναν καιρό – που κρατάει ως τα σήμερα – οι άνθρωποι άρχισαν να δίνουν νόημα στον χρόνο. Είναι αυτό που λέμε ιστορία».

Οι πρώτοι άνθρωποι που εγκαταστάθηκαν στη Ρόδο και στα Δωδεκάνησα, από τη Νεολιθική Εποχή, ήταν **οι Τελχίνες, οι Κάρες και οι Πελασγοί**.

Αργότερα ήρθαν οι Μυκηναίοι όπως τους περιγράφει ο Όμηρος και ακολούθησαν **οι Δωριείς με τις πόλεις – κράτη**.

Οι 3 πόλεις- κράτη στη Ρόδο ήταν η **Λίνδος, η Κάμιρος και η Ιαλυσός**.

Τότε δημιουργήθηκε μια περίφημη αμφικτιονία, η **Δωρική Εξάπολη – Λίνδος, Κάμιρος, Ιαλυσός, Κως, Αλικαρνασός, Κνίδος – με κέντρο το ναό του Τριοπίου Απόλλωνος στην Κνίδα**.

Μάλιστα μια απ' αυτές, η Λίνδος, ήταν μεγάλη ναυτική και εμπορική δύναμη. Τα λινδιακά καράβια ταξίδευαν και εμπορεύονταν σε πολλά λιμάνια της Ανατολής και της Δύσης. Αρχηγός ήταν **ο Κλεόβουλος ο Λίνδιος**, ένας από τους **«επτά σοφούς»** της Αρχαίας Ελλάδας με το περίφημο ρητό **«μέτρον άριστον»**.

Από τη Ρόδο κατάγονται οι σπουδαίοι **Ολυμπιονίκες, ο Διαγόρας** και τα παιδιά του, **Δαμάγητος, Ακουσίλαος και Δωριέας**.

Ο **«δάμος Ροδίων»** κτίστηκε το **408 π.Χ.** με πρωτοβουλία του **Δωριέα**, γιου του Διαγόρα, αφού δημιουργήθηκε ο **«συνοικισμός»** των τριών ροδιακών πόλεων, ένα ισχυρό άστυ, με πρότυπο το αθηναϊκό άστυ. Η νέα πόλη και πρωτεύουσα του ενιαίου νησιού-κράτους, χτίστηκε στο βορειότερο άκρο του νησιού σύμφωνα με το **Ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα** και περιβλήθηκε με **τείχη**.

Από τα πανάρχαια χρόνια, η Ρόδος, λόγω της σπουδαίας γεωγραφικής της θέσης, της ναυτικής της δύναμης και της φυσικής ομορφιάς της, υπήρξε πάντα ένα μόνιμο θέλγητρο για πολλούς και φιλόδοξους λαούς που ήθελαν να την κατακτήσουν. **Ο Δημήτριος ο Πολιορκητής** έκανε μια μεγάλη πολιορκία στη Ρόδο **το 305-304 π.Χ.** με πολλά πλοία και πολιορκητικές μηχανές εντυπωσιακής τεχνολογίας. Οι Ρόδιοι αντιστάθηκαν στην πολιορκία της πόλης τους και οι πολιορκητές αποχώρησαν. Τότε, πούλησαν τις πολιορκητικές μηχανές που άφησαν οι εχθροί και τα χρήματα που πήραν τα διέθεσαν στην κατασκευή του **Κολοσσού**, ενός από τα **εφτά θαύματα του αρχαίου κόσμου**.

Ο **Χάρης ο Λίνδιος**, ο μαθητής του **Λύσιππου**, έφτιαξε, ένα ψηλό χάλκινο άγαλμα, ύψους 30-32 μέτρων που παρίστανε το **θεό Ήλιο**. Το άγαλμα κόστισε 300

τάλαντα. Δε στάθηκε όμως πολύ καιρό όρθιο, αφού γκρεμίστηκε με τον μεγάλο, καταστρεπτικό σεισμό **του 227 π.Χ.**, ενώ αρκετούς αιώνες αργότερα, **το 653 μ.Χ.**, πουλήθηκε ως χαλκός από τον **Άραβα Χαλίφη Μωαβία.**

Αρκετά χρόνια αργότερα, το νησί καταστράφηκε σχεδόν από την επιδρομή των **Ρωμαίων, με τον Κάσσιο, το 42 π.Χ.**, να απογυμνώνει σχεδόν τη Ρόδο κουβαλώντας στη Ρώμη πολλά έργα τέχνης, αγάλματα και σημαντικούς θησαυρούς, αρκετά από τα οποία κοσμούν σήμερα τα Μουσεία της Ευρώπης.

Μετά τη γέννηση του Χριστού, το νησί ταρακουνήθηκε από ισχυρούς σεισμούς, **το 155 μ.Χ., το 344 μ.Χ. και το 515 μ.Χ.** που ήταν και ο πλέον καταστροφικός. Έτσι η πόλη της Ρόδου ερημώθηκε και εγκαταλείφθηκε σχεδόν ολόκληρη. Τότε δημιουργήθηκε μια μικρότερη πόλη γύρω από το λιμάνι και περιβλήθηκε με τείχη, **η βυζαντινή πόλη.**

Το νησί τη βυζαντινή εποχή δέχτηκε τις επιδρομές και τις επιθέσεις πολυάριθμων εχθρών. Η Ρόδος, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, είχε δεχτεί αρκετές επιθέσεις από **πειρατές και κουρσάρους** που είχαν σκοπό να ληστέψουν, να λεηλατήσουν και να κατακτήσουν οτιδήποτε έβρισκαν μπροστά τους. Έτσι το νησί μας, όπως και τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα, γνώρισαν μια νέα δυσκολότερη περίοδο. Το εμπόριο παρέλυσε και οι κάτοικοι ασχολούνταν περισσότερο με τη γεωργία. Ο πληθυσμός αποσύρθηκε από τα παράλια και εγκαταστάθηκε σε λόφους, φτιάχνοντας φρούρια ή χτίζοντας τα σπίτια το ένα δίπλα στο άλλο κάτι σαν ορμητήρια ή παρατηρητήρια.

Το 1309 μ.Χ. εγκαταστάθηκαν στη Ρόδο οι **Ιππότες του Αγίου Ιωάννου.** Κατάγονταν από διάφορα μέρη της Ευρώπης, δημιουργώντας έτσι ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον για το νησί. Το Τάγμα τους αποτελούνταν από τρεις τάξεις: **τους Ευγενείς, τους Κληρικούς και τους Λαϊκούς.** Ανώτατος άρχοντας του Τάγματος ήταν ο **Μεγάλος Μάγιστρος.** Η επίσημη γλώσσα τους ήταν τα λατινικά, κατόπιν τα γαλλικά αλλά όλοι μιλούσαν τα ελληνικά. Οι Ιππότες οχύρωσαν την πόλη και χρησιμοποίησαν τη νέα πολεμική εφεύρεση της πυρίτιδας. Ήταν βαριά οπλισμένοι με πανοπλίες και ήταν ντυμένοι με πορφυρό χιτώνα και τον οκτάγωνο λευκό σταυρό στο μέρος της καρδιάς.

Μετά τους Ιππότες σειρά είχαν οι **Οθωμανοί Τούρκοι** που μετά από πολλές αποτυχημένες πολιορκίες κατέλαβαν το νησί **το 1522 μ.Χ.**, ενώ οι Ιππότες έφυγαν για τη Μάλτα. Έτσι η Ρόδος και τα υπόλοιπα Δωδεκάνησα έμειναν σκλαβωμένα για πολλούς αιώνες στους Τούρκους και οι κάτοικοί τους έζησαν μαύρα και σκοτεινά χρόνια.

Το 1821 ξέσπασε η Ελληνική επανάσταση. Οι Δωδεκανήσιοι αγωνίστηκαν για την ελευθερία τους μαζί με τους υπόλοιπους Έλληνες.

Όμως **το 1830**, σύμφωνα με **το πρωτόκολλο του Λονδίνου**, τα νησιά παραχωρήθηκαν και πάλι στους Οθωμανούς σε αντάλλαγμα της Εύβοιας που δόθηκε στο νέο ελληνικό κράτος. Οι Δωδεκανήσιοι όμως δε δέχτηκαν. Αγώνιστηκαν με κάθε τρόπο για να ελευθερωθούν και να ενωθούν με την Ελλάδα.

Αυτό όμως καθυστέρησε αρκετά, αφού ξέσπασε ο ιταλοτουρκικός πόλεμος και **το 1911 οι Ιταλοί κατέλαβαν τα Δωδεκάνησα**. Οι κάτοικοι και πάλι αντέδρασαν με απώτερο σκοπό την ενσωμάτωσή τους με την Ελλάδα.

Πράγματι **το 1920, με τη Συνθήκη των Σεβρών**, τα νησιά εκτός από τη Ρόδο ενώθηκαν με την Ελλάδα. Όμως σε δύο χρόνια έγινε η Μικρασιατική καταστροφή.

Έτσι **το 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη της Λωζάνης** και τα νησιά περιήλθαν και πάλι στην κυριαρχία της **Ιταλίας**. Μια δύσκολη εποχή περίμενε τους κατοίκους της Ρόδου και των νησιών με την άνοδο των φασιστών στην κυβέρνηση της Ιταλίας. Προσπάθησαν να τους εξιταλίσουν αναγκάζοντάς τους να μιλούν και να διδάσκονται στο σχολείο μόνο την ιταλική γλώσσα.

Το 1940 ξέσπασε ο Β΄ παγκόσμιος πόλεμος και η Ιταλία επιτέθηκε εναντίον της Ελλάδας. Οι Δωδεκανήσιοι πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων. Ο πρώτος ήρωας που σκοτώθηκε στη μάχη της Πίνδου ήταν ο **ανθυπολοχαγός Αλέξανδρος Διάκος από τη Χάλκη**.

Όμως τα βάσανα των Δωδεκανησίων δεν τελείωσαν ακόμα. **Το 1943** τα νησιά γνώρισαν τη **γερμανική κατοχή**. Οι κάτοικοι και πάλι δεν έμειναν με σταυρωμένα χέρια. Πολέμησαν στο πλευρό των συμμάχων στο Ελ Αλαμείν και στο Ρίμινι και αντιστάθηκαν στους Γερμανούς με πολλούς και διάφορους τρόπους.

Το διάστημα **1945 – 1947** η Δωδεκάνησος τελούσε υπό τη στρατιωτική διοίκηση των **Άγγλων**.

Η ελευθερία, αν και άργησε, ήρθε τελικά στα νησιά μας στις **31 Μαρτίου του 1947**. Τότε ο πρώτος Έλληνας στρατιωτικός διοικητής **Περικλής Ιωαννίδης** ανέλαβε τη διοίκηση της Δωδεκανήσου. Την επόμενη χρονιά στις **7 Μαρτίου του 1948** υπογράφηκε, επίσημα πλέον, η **ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου με τη μητέρα Ελλάδα**.

«Όπως και να 'χει, σπαρμένα στη θάλασσα του φωτός, τα Δώδεκα Νησιά ανασαίνουν σήμερα τον αέρα της γαλήνης και της ομορφιάς μαζί με τη μάνα Ελλάδα, προτάσσοντας τα ιδανικά που η σοφία τόσων αιώνων τα έμαθε: Την Ειρήνη, την Αγάπη στον Άλλον, τη Φιλοξενία, το σεβασμό στο Διαφορετικό και την Αγάπη στην Ελευθερία!...»

Πηγή: «Μικρή Ιστορία της Δωδεκανήσου» – Έκδοση της Βουλής των Ελλήνων
<http://www.openbook.gr/mikri-istoria-tis-dodekanisou/>

<https://www.youtube.com/watch?v=ni4cdMHCesI> ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΝΩΣΗ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Αιώνες περιμέναμε, πατρίδα να σε δούμε,
κι από τη Μαύρη τη σκλαβιά να ελευθερωθούμε.

Ελλάδα μάνα μας γλυκιά, γνώρισε τα παιδιά σου,
με δάκρυα σε δέχονται τα δώδεκα νησιά σου.

Σφίξε μας μάνα σφίξε μας μέσα στην αγκαλιά σου,
δεν είμαστε πια ορφανά, γιατί είμαστε κοντά σου.

Ζήτω αθάνατη Ελλάς πατρίδα δοξασμένη,
φωνάζουμε από χαρά μαζί σου ενωμένοι.

Ελλάδα μάνα ποθητή που είσαι αιωνία,
σου τα νησιά μας έσωσες από την τυραννία!

<https://www.youtube.com/watch?v=pQs4LAvQJd4>

ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Δώδεκα αφίδες θριάμβου έχουν στηθεί στα δώδεκα λιμάνια,
κι έχουν χρυσοσφυρηλατηθεί με μόχθους και εθνική περηφάνια.
Για να διαβεί η ποθητή μας λευτεριά κυανόλευκα ντυμένη,
κάθε νησιού μας πάλι ένδοξη στεριά ελεύθερη να γένει.

Κόποι και μόχθοι και αγώνες και διωγμοί δε σβήσαν την ελπίδα,
απ' την βαριά σκλαβιά να απαλλαχτεί η λατρεμένη μας πατρίδα.
Και να προβάλλει μ' ορμή η λευτεριά, μάνα μας δοξασμένη,
για να αγκαλιάσει τα δώδεκα νησιά δαφνοστεφανωμένη.

<https://www.youtube.com/watch?v=79INNxHEa34>

ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΜΕΙΣ

Είμαστε δώδεκα νησιών βλαστάρια
μεγαλωμένα μες στον πόνο της σκλαβιάς
που της Ελλάδας μας γινήκαμε καμάρια
της υπομονής και της παλλικαριάς.

Βλέπαμε τους παππούδες μας να κλαίνε
και τους γονείς μας να θρηνούνε μυστικά
και τους δασκάλους μας ακούγαμε να λένε
πως είμαστε από περήφανη γενιά.

Χρόνια, χρόνια
στης σκλαβιάς την καταφρόνια.
Μα σήμερα ας γιορτάσουμε
τη μέρα αυτή που φτάσαμε
τη μέρα της Ελευθεριάς, ω της λευτεριάς
που βλάστησε τρανή.

Γιατί όσο δακρύσαμε, τη γη μας την ποτίσαμε
με όρκους κι όνειρα της λεύτεριας, ω της λευτεριάς
που βλάστησε για μας

<https://www.youtube.com/watch?v=R6OZn6dTaFM>